Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
2 Гж 1094/2025
06.11.2025. године
Н и ш

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Миљане Стојковић, председника већа, Снежане Тодоровић и Сање Костић, чланова већа, у правној ствари тужиоца мал. АА из ..., ул. ... број ..., чији је законски заступник отац ББ из ..., ул. ... број ..., ЈМБГ ..., а пуномоћник адвокат Ивана Димитријевић Пекдемир из Ниша, против туженог ВВ из ..., ул. … број ..., ЈМБГ ..., кога заступа адвокат Душан Игњатовић из Ниша, ради накнаде штете, вредност предмета спора 500.000,00 динара, одлучујући о жалби мал. тужиоца изјављеној против пресуде Основног суда у Нишу 21 П 6859/2019 од 27.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.11.2025. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ жалба мал. тужиоца АА из ... и **ПОТВРЂУЈЕ решење садржано у ставу првом изреке** пресуде Основног суда у Нишу 21 П 6859/2019 од 27.10.2022. године у односу на ГГ.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Нишу 21 П 6859/2019 од 27.10.2022. године **у ставу првом изреке у односу на туженог ВВ, у ставу другом, трећем и четвртом изреке** и у тим деловима предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, није прихваћено проширење тужбеног захтева на тужене ГГ из ... и ВВ из .... Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавеже да му на име накнаде нематеријалне штете исплати и то на име претрпљених физичких болова износ од 350.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ од 150.000,00 динара, односно укупан износ од 500.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 27.10.2022. године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је мал. тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка плати износ од 73.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев мал. тужиоца којим је тражио да га суд ослободи обавезе плаћања судских такси и других издатака у овом поступку као неоснован.

Против наведене пресуде мал. тужилац је изјавио жалбу због битне повреде

одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да другостепени суд преиначи побијану пресуду у смислу жалбених навода или да исту укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Испитујући првостепену пресуду, у смислу одредбе чл. 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је нашао да је жалба малолетног тужиоца делимично основана.

Побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, о којима овај суд води рачуна по службеној дужности, али је иста у делу одлуке о главној ствари захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из тачке 12 овог става, на коју се основано указује жалбеним наводима мал. тужиоца, јер су разлози о одлучним чињеницама нејасни.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 13.05.2018. године мал. тужиоца је на тврђави, бициклом у покрету, ударио сада пок. ДД, отац овде туженог ВВ, и том приликом нанео му повреде, које су налазом и мишљењем вештака медицинске струке утврђене као прелом леве темене кости лобање, мањи излив крви у простору између тврде можданице и кости лобање, као и нагњечење ткива поглавине у потиљачном делу главе са леве стране, а које повреде су по мишљењу вештака нанете дејством тупине механичког оруђа и могле су настати у оквиру предметног догађаја, при паду на тврду површину тла. Описане повреде главе су у време настанка према степену оштећења здравља, представљале тешку телесну повреду на горњој ивици ових повреда. Том приликом, мал. тужилац је претрпео физичке болове и страх, у трајању и интензитету како је одређено налазом и мишљењем вештака медицинске струке. Увидом у списе ОЈТ Ниш 5 Кт 1652/18 утврђено је да је овом тужилаштву дана 24.05.2018. године поднета кривична пријава од стране ПУ Ниш против ДД из ..., рођеног ... године, због кривичног дела тешка телесна повреда из чл. 121 КЗ РС на штету мал. АА, рођеног ... године. Пред ОЈТ Ниш је испитан ДД из ..., као и родитељи малолетног оштећеног АА, отац ББ и мајка ЂЂ. Поред тога, обављено је неуропсихијатријско вештачење ДД од стране вештака неуропсихијатра Татијане Ђаловић Козаров из Ниша, која је у свом налазу и мишљењу од 05.03.2019. године закључила да ДД болује од трајног душевног обољења пресенилне деменције Алцхајмеровог типа, чији су симптоми и знаци изражени актуелно, да ДД у време извршења дела које му се ставља на терет није био у стању да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, те да је његова способност расуђивања била искључена, да ДД није у стању да схвати природу и сврху кривичног поступка који се води против њега, да даје валидне податке пред судом, разуме поједине процесне радње и њихове последице и врши своју одбрану сам, те да може поновити слична противправна дела. Вештак је предложио изрицање мере безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у хоспиталним условима. Пред ОЈТ Ниш је обављено и вештачење урачунљивости ДД од стране комисије 3 лекара Специјалне болнице за психијатријске болести “Горња Топоница” Ниш, која је у свом налазу од 02.08.2019. године нашла да ДД болује од душевног обољења хроничног мождано психосиндрома, да је у време од значаја за тужилаштво ДД боловао од душевног обољења хроничног мождано психосиндрома и није могао да схвати значај свог дела и управља својим поступцима, те да због опасности да понови дело које му се ставља на терет постоје медицинске индикације за давање предлога о изрицању мере безбедности обавезног психијатријског лечења. Према изводу из МК умрлих број 203-00-1/2019-26/261940 од 25.09.2019. године ДД је преминуо дана ... године, а ОЈТ Ниш је решењем 5 КТ 1652/18 од 16.10.2019. године одбацило кривичну пријаву против њега јер постоји околност која трајно искључује гоњење. Из правноснажног решења Јавног бележника Данила Дозета из Ниша од 20.08.2020.

године утврђено је да су наследницима на заоставштини пок. ДД из ... по споразуму оглашени његова супруга ГГ из ... и синови ЂЂ и овде тужени ВВ. Из дописа Центра за социјални рад "Свети Сава" у Нишу од 06.12.2021. године утврђено је да ДД из ..., није био лишен пословне способности нити је евидентиран као лице над којим је успостављена стална старатељска заштита.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд ја закључио да сада пок. ДД за живота није био лишен пословне способности, нити стављен под старатељство, те да тужени није био његов старатељ који би могао да одговора за штету у смислу одредбе чл. 164 ст. 1 ЗОО. По налажењу првостепеног суда тужени не може бити одговоран ни као законски наследник свог пок. оца ДД из разлога што одговорност сада пок. ДД није утврђена правноснажном судском одлуком, услед чега се сходно одредби чл. 204 ст. 1 ЗОО накнада нематеријалне штете не наслеђује. Првостепени суд није прихватио захтев за проширење тужбеног захтева тужиоца на ГГ и ВВ, јер се исти нису сагласили са таквим проширењем сходно одредби чл. 205 ст. 2 ЗПП.

По налажењу овог суда, правилно је првостепени суд одлучио када није прихватио захтев мал.тужиоца за проширење тужбе на ГГ, али је у преосталом делу одлуке о проширењу тужбе и одлуке о главној ствари дао нејасне разлоге, на шта се основано указује жалбеним наводима мал. тужиоца.

Одредбом члана 205 ст1. ЗПП је прописано да више лица могу једном тужбом да туже, односно да буду тужени (супарничари), ако: 1) су у погледу предмета спора у правној заједници или ако њихова права, односно обавезе проистичу из истог чињеничног и правног основа; 2) су предмет спора захтеви, односно обавезе исте врсте који се заснивају на битно истоврсном чињеничном и правном основу и ако постоји стварна и месна надлежност истог суда за сваки захтев и за сваког туженог; 3) је то законом прописано. Ставом 2.истог члана је прописано да до закључења главне расправе може, под условима из става 1. овог члана, уз тужиоца да приступи нови тужилац или тужба може да буде проширена на новог туженог са његовим пристанком.

Према стању у списима предмета мал. тужилац је поднеском од 14.06.2022. године проширио тужбу на ГГ и ЂЂ, на које проширење су се наведена лица изјаснила поднеском од 12.07.2022. године, у коме су изричито навела да се не саглашавају са таквим субјективним преиначењем.

Неосновано се жалбеним наводима истиче да су се ГГ и ЂЂ упустили у расправљање по проширеној тужби јер су се поменутим поднеском од 12.07.2022. године изјашњавали о садржини проширене тужбе. Ово из разлога што су се наведена лица изричито изјаснила да не пристају на субјективно преиначење тужбе и да се неће упуштати у расправљање о главној ствари. Иако су се исти у наставку поднеска изјашњавали о наводима из тужбе, наведено се не сматра пристанком на преиначење, већ само изјашњењем за случај да првостепени суд прихвати субјективно преиначење тужиоца, како је то и наведено у овом поднеску, а до чега није дошло.

Међутим, одлука суда о неприхватању проширења тужбе у односу на туженог ВВ противречна је са изведеним доказима у току поступка и садржином проширене тужбе, будући да је истом тужилац тражио проширење тужбе у односу на ЂЂ сходно оставинском решењу иза смрти пок. ДД. Међутим, првостепени суд је одлучио о проширењу тужбе у односу на ВВ, који већ има својство туженог у парничном поступку, па је у овом делу решење којим је одлучено о проширењу тужбе у односу на туженог ВВ захваћено битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 1

тач. 12 ЗПП, на коју се основано указује жалбом.

Имајући у виду наведено, решење садржано у ставу првом изреке побијане пресуде је потврђено у односу на ГГ, а укинуто у односу на туженог ВВ.

У погледу одлуке о главној ствари, основано се жалбеним наводима мал. тужиоца указује да су нејасни разлози првостепеног суда у погледу непостојања одговорности овде туженог за штету коју је причинио његов отац, сада пок. ДД, јер се по налажењу првостепеног суда у конкретном случају има применити чл. 204 ст. 1 ЗОО, којим је прописано да потраживање накнаде нематеријалне штете прелази на наследника само ако је признато правноснажном одлуком или писменим споразумом.

Наиме, у конкретном случају мал. тужилац потражује накнаду штете за коју сматра да ју је причинио сада пок. ДД као душевно болесно лице, а који је пре подношења ове тужбе преминуо. Пок. ДД никада није био лишен пословне способности, нити му је био постављен старатељ који би био дужан да врши надзор над њим.

Одредбом чл. 222 Закона о наслеђивању прописано је да наследник одговара за оставиочеве дугове до висине вредности наслеђене имовине.

Сходно цитираној одредби закона, не може се као правилан прихватити закључак првостепеног суда да тужени као наследник сада пок. ДД не одговара за његове дугове. Дуг по основу одговорности за накнаду штете коју је проузроковало преминуло лице улази у пасиву његове заоставштине, те наследници за такав дуг одговарају до висине наслеђеног дела.

Одредбом члана 204. став 1. Закона о облигационим односима, на коју се првостепени суд погрешно позива, прописано је да потраживање накнаде нематеријалне штете прелази на наследника само ако је признато правноснажном одлуком или писменим споразумом. Међутим, у конкретном случају се не ради о преласку потраживања са умрло лице на наследнике, већ о обавези накнаде штете (нематеријалне) одговорног лица која прелази на његове наследнике као део (пасива) његове заоставштине, па је у случају да се у току поступка утврди да је одговорност преминулог лица постојала, наследник дужан да одговара до висине наслеђеног дела.

Одредбом чл. 154 ст. 1 ЗОО прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице, при чему у смислу одредбе чл. 158 истог закона кривица постоји када је штетник штету проузроковао намерно или непажњом.

Одредбом чл. 164 ст. 1 ЗОО прописано је да за штету коју проузрокује лице које услед душевне болести или заосталог умног развоја или којих других разлога није способно за расуђивање, одговара онај који је на основу закона, или одлуке надлежног органа, или уговора, дужан да води надзор над њим.

Одредбом чл. 169 ЗОО прописано је да у случају штете коју је проузроковало лице које за њу није одговорно, а накнада се не може добити од лица које је било дужно да води надзор над њим, суд може, кад то правичност захтева, а нарочито с обзиром на материјално стање штетника и оштећеника, осудити штетника да накнади штету, потпуно или делимично.

Ради правилне примене материјалног права првостепени суд био дужан да

утврди да ли је пок. ДД био одговоран за штету коју је претрпео мал. тужилац по било ком основу, те уколико јесте, до које висине овде тужени као његов наследник може бити одговоран за штету, што првостепени суд није учинио.

У конкретном случају, првостепени суд је увидом у списе предмета ОЈТ Ниш и читањем налаза и мишљења вештака неуропсихијатра и комисије вештака Завода за судску медицину која су у кривичном предмету изведена, утврдио да је сада пок. ДД био душевно болесно лице, а од које чињенице зависи да ли је тужени могао био одговоран за штету по основу кривице. Међутим, првостепени суд није имао у виду да се странке нису претходно сагласиле да наведена вештачења буду коришћена и у парничном поступку, иако се докази из другог поступка, могу ценити само уз изричиту сагласност странака јер тиме они постају докази и у конкретној парници, о чему ће водити рачуна у поновном поступку.

У случају да је пок. ДД био душевно болесно лице и да није могао бити одговоран по принципу субјективне одговорности, првостепени суд је дужан да цени да ли су у конкретном случају испуњени услови за одговорност пок. ДД по основу правичности сходно цитираној одредби чл. 169 ЗОО, односно да ли би у ситуацији када је исти био душевно болесно лице, а нико није вршио надзор над њим, било правично да сноси одговорност за штету, при чему се приликом оцене правног стандарда правичности мора узети у обзир чињеница да је штета проузрокована малолетном лицу.

Иако првостепени суд у образложењу истиче да је мал. тужилац засновао свој тужбени захтев према туженом ВВ на одредби чл. 164 ст. 1 ЗОО, као лицу које је одговорно за другог, првостепени суд није сходно одредби чл. 192 ст. 4 ЗПП везан правним основом тужбе, па је исти био дужан да испита да ли је овде тужени ВВ одговоран као наследник пок. ДД за случај да је постојала одговорност сада пок. ДД за проузроковану штету по било ком основу и то до висине свог наследног дела.

Како су дати разлози о одлучним чињеницама за сада нејасни, то је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП, услед чега се иста није могла испитати ни са становишта правилне примене материјалног права, па је морала бити укинута у ставу другом.

Како је укинута одлука о главној ствари, укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке, о којима ће се одлучити у коначној одлуци.

Поред наведеног, основано се жалбеним наводима мал.тужиоца указује да су изостали јасни разлози првостепеног суда у погледу одлуке којом је одбијен захтев мал. тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси, будући да првостепени суд није сходно одредби чл. 11 ст. 5 Закона о судским таксама, прибавио потребне податке за одлучивање о овом захтеву, односно о томе да ли мал. тужилац и његови законски заступници као чланови домаћинства поседују имовину и да ли би плаћањем таксе, имајући у виду висину средстава из којих се обвезник и чланови његовог домаћинства издржавају, та средства била у толикој мери умањена да би тиме била угрожена њихова социјална сигурност.

Сходно наведеном, побијана пресуда је укинута у ставу четвртом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити повреде на које је указано овом одлуком, тако што ће правилно и потпуно утврдити чињенично стање, на које ће правилно применити материјално право, дајући довољне и јасне разлоге за своју одлуку.

Имајући у виду наведено, другостепени суд је користећи се овлашћењима из чл. 391, 392 и 401 ст. 1 тач. 2 и 3 ЗПП одлучио као у изреци решења.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 06.11.2025. године 2 Гж 1094/2025

Председник већа-судија,
Миљана Стојковић

Тачност преписа потврђује
управитељ судске писарнице